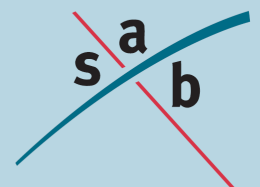

Quick scan flora en fauna

Westervoort, Beekenoord

Gemeente Westervoort

Datum: 20 april 2015
Projectnummer: 140195.01

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Planomschrijving	3
1.3	Leeswijzer	5
2	Wettelijk kader	6
2.1	Gebiedsbescherming	6
2.2	Soortenbescherming	7
3	Quick scan flora en fauna	10
3.1	Onderzoeksmethode	10
3.2	Gebiedsbescherming	10
3.3	Soortenbescherming	11
4	Conclusie	19
4.1	Gebiedsbescherming	19
4.2	Soortenbescherming	19

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

1 Inleiding

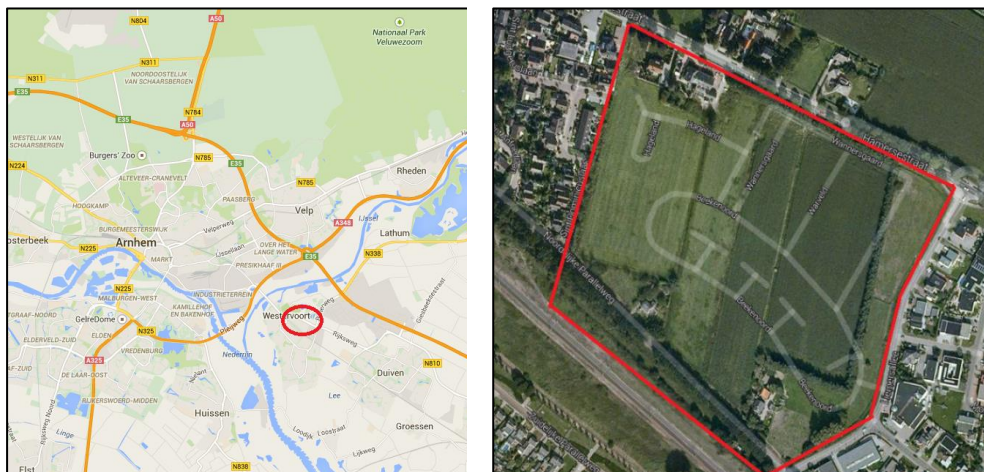
1.1 Aanleiding

Bij alle ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient eerst een onderzoek uitgevoerd te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (*gebiedsbescherming*), de Flora- en faunawet (*soortenbescherming*) en eventuele andere betrokken natuurregeling. Uit dit onderzoek moet blijken of met de ingrepen negatieve effecten op beschermde gebieden en soorten zijn te verwachten en of daarvoor respectievelijk een vergunning of ontheffing noodzakelijk is. In deze flora- en faunarapportage worden de effecten op de aanwezige natuurwaarden besproken.

1.2 Planomschrijving

1.2.1 Omgeving plangebied

Het plangebied (afbeelding 1) ligt in de plaats Westervoort (gemeente Westervoort, provincie Gelderland). De gemeente grenst aan de gemeenten Arnhem, Rheden, Duiven en Lingewaard. Westervoort ligt in het rivierengebied, ten zuidoosten van Arnhem, noordelijk van de Rijn en oostelijk van de IJssel. Ten noorden van Westervoort bevindt zich de Veluwe. Westervoort en de Veluwe worden gescheiden door de uiterwaarden van de IJssel en de Neder-Rijn en door de plaatsen Arnhem en Velp. De omgeving van Westervoort kenmerkt zich door agrarische grond met stukjes bos en door een rivierenlandschap. De dichtstbijzijnde grote stad is Arnhem.

Afbeelding 1. Plangebied. Links: globale ligging van het plangebied op de topografische kaart. Rechts: globale ligging van het plangebied (rood omkaderd op luchtfoto).

1.2.2 *Huidige situatie*

Het plangebied bestaat uit bouwrijp, ingezaaid grasland met wat verruigde delen. Het grasland is vrij nat, tevens liggen er enkele ondiepe poeltjes van enkele meters doorsnee. Op delen van het bouwterrein staat reeds enige nieuwbouw. Aan de Noordelijke Parallelweg loopt een spoordijk met aan de voet een bomenrij van eiken. De helling tussen de spoorlijn en de bomenrij wordt begroeid door gras en enkele struiken. Daarnaast zijn er in het plangebied meerdere smalle sloten aanwezig. In twee sloten is kwel gevonden. Onderstaande afbeeldingen geven een impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Afbeelding 2. Foto's van plangebied tijdens veldbezoek. Van links naar rechts: nat grasland op bouwterrein; blik op bouwterrein vanaf de hoek Noordelijke Parallelweg en St Dominicuslaan; andere hoek van bouwterrein, kijkend naar de Noordelijke Parallelweg; ingezaaid grasland;; Noordelijke Parallelweg; slootje op bouwterrein aan de kant van de Liemersallee

1.2.3 *Nieuwe situatie*

In de nieuwe situatie maakt het plan de realisatie van andere type woningen mogelijk dan in het huidige plan mogelijk is. Het nieuwe plan voorziet in de realisatie van meer grondgebonden woningen in plaats van appartementen.

1.3 Leeswijzer

De flora- en faunarapportage is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken:

1. **Inleiding.** Beschrijving van de aanleiding, planomschrijving, ligging van plangebied, de huidige situatie van het plangebied en hoe het plangebied gaat veranderen.
2. **Wettelijk kader.** Huidige wet- en regelgeving op het gebied van natuur.
3. **Quick scan flora en fauna.** Deze is gebaseerd op een eenmalige veldverkenning. In deze quick scan zijn op basis van een (ruimtelijk ecologische) gebiedsanalyse, de beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde soorten en een eenmalige veldverkenning, uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in en in de directe omgeving van het plangebied. In de quick scan zijn uitspraken gedaan over de effecten van de plannen op nabijgelegen beschermde gebieden en op direct nabij het plangebied voorkomende (vaste rust- of verblijfplaatsen van) strikt beschermde flora en fauna. Hieruit volgt de conclusie of nader veldonderzoek naar strikt beschermde soorten noodzakelijk is.
4. **Nader veldonderzoek flora en fauna.** Beschrijving van het nader onderzoek. Hierbij wordt ingegaan op de data waarop de veldbezoeken hebben plaatsgevonden, de methode van onderzoeken, specifieke ecologische kenmerken van de soort en uiteraard de resultaten.

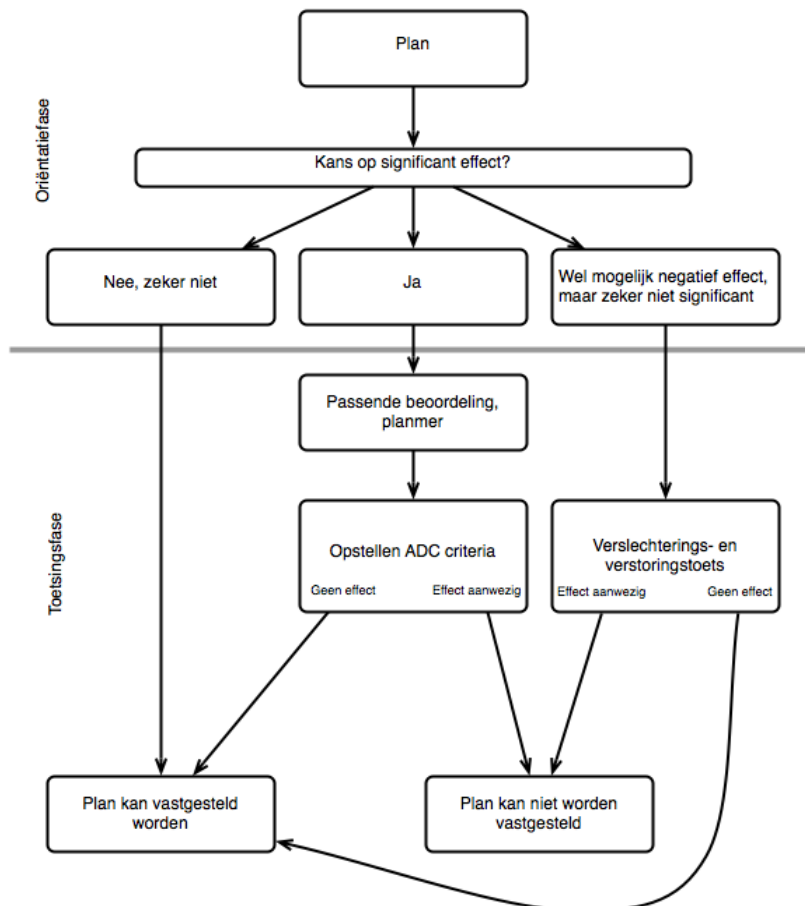
2 Wettelijk kader

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998, Natuur Netwerk Nederland, Groene Ontwikkelingszones, ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Natuurbeschermingswet 1998

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europees Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebied (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn ook de al bestaande staatsnaturomonumenten opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstrend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen (afbeelding 4).

Afbeelding 4. Schematische weergave van de procedure bij een plan dat mogelijk een negatief effect kan hebben op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden.

2.1.2 Gelders Natuurnetwerk, Groene Ontwikkelingszone, ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone (voorheen EHS), ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied. Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft. Voor het Gelders Natuurnetwerk (GNN) geldt dat geen negatieve effecten op de vastgestelde natuurdoelen mogen plaatsvinden. In de Groene Ontwikkelingszone zijn ruimtelijke ontwikkelingen zeker mogelijk, maar dienen tegelijkertijd natuurwaarden in het gebied versterkt te worden. In ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden mogen de ruimtelijke ingrepen geen negatieve effecten hebben op de broedende weidevogels en rustende en foeragerende ganzen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als GNN, ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied niet verankerd in de natuurwetgeving van de Rijksoverheid, maar opgenomen in de omgevingsvisie en -verordening van de provincie.

2.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).
- het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (artikel 12).

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

1. beschermingscategorie 1:
een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;
2. beschermingscategorie 2:
voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het ge-

val is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden. In een dergelijke gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;

3. beschermingscategorie 3:

voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen een in de wet genoemd belang dienen en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen van) leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Economische Zaken.

Vogels

Vogels nemen binnen de soortbescherming een afwijkende plaats in. In principe valt deze soortgroep in beschermingscategorie 2. Als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, is een ontheffingsaanvraag voor vogels dus niet nodig. Als er toch een ontheffing aangevraagd moet worden, gelden echter de regels volgens beschermingscategorie 3.

Alle nesten van inheemse vogelsoorten zijn streng beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Nesten van een aantal vogelsoorten zijn zelfs jaarrond beschermd. Het betreft hier over het algemeen soorten die het gehele jaar gebruik maken van hun nest, of niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen. Er worden hierin 5 categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Er is naast bovenstaande vier categorieën ook nog een vijfde categorie. Van deze soorten zijn de nesten jaarrond beschermd als er in de omgeving onvoldoende alternatieven zijn:

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Zorgplicht

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan sloop-, grond-, of bouwwerkzaamheden wordt gecontroleerd of dat negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

3 Quick scan flora en fauna

3.1 Onderzoeksmethode

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een eco-loog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruik gemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP) en andere relevante literatuur. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 7 april 2015 hebben ecologen van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Zowel het tijdstip als het eenmalige karakter is hiervoor niet toereikend.

3.2 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, het GNN en GO, ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied dient getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op deze gebieden.

3.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Echter, het ligt wel nabij de Natura 2000-gebieden Veluwe en Rijntakken. Het gebied Rijntakken is een samenvoeging van de gebieden: Uiterwaarden IJssel, Uiterwaarden Neder-Rijn, Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal. Westervoort ligt in de buurt van de Uiterwaarden IJssel en de Gelderse Poort.

Afstand van plangebied tot nabijgelegen Natura 2000-gebieden:

Afstand tot Uiterwaarden IJssel: 600 meter (VR¹ Natura-2000 Rijntakken)

Afstand tot Gelderse Poort 1,6 kilometer (VR + HR² Natura-2000 Rijntakken)

Afstand tot Veluwe 4,5 kilometer (VR + HR Natura-2000 Veluwe)

Door de wijziging van het plan zijn geen verstorende effecten te verwachten op nabijgelegen Natura-2000 gebieden, doordat deze wegvallen tegen de bestaande achtergrondverstoring van de kern van Westervoort.

3.2.2 *Ecologische Hoofdstructuur en Gelders Natuurnetwerk*

Sinds 2014 spreekt de provincie Gelderland niet langer over de EHS, maar over het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszones (GO). De gebieden van de voormalige EHS vallen nu onder het GNN.

¹ Vogelrichtlijn gebied

² Habitatrichtlijn gebied

Het plangebied ligt niet binnen, maar wel in de buurt van het Gelders Natuur Netwerk. Het plangebied ligt op respectievelijk 600 en 840 meter van een groene ontwikkelingszone en het GNN. Ongeveer 1 km ten westen van het plangebied ligt een ganzenfoerageergebied. Dit gebied is tevens aangewezen als GO. Ten westen van dit ganzenfoerageergebied ligt tevens een weidevogelgebied.

Volgens de Omgevingsverordening Gelderland zijn ruimtelijke ingrepen in de GNN in principe niet mogelijk, vanwege de waardevolle aanwezige natuur. Binnen de GO zijn nieuwe bestemmingen en ruimtelijke ontwikkelingen wel mogelijk, maar dient tegelijkertijd ook gestreefd te worden naar een versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden. Aangezien het plangebied niet in het GNN en GO ligt vormen deze voorwaarden geen beperkingen voor de beoogde plannen.

3.3 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

3.3.1 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de Steenmarter (*Martes foina*), Das (*Meles meles*), Bever (*Castor fiber*), Boommarter (*Martes martes*) en Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) in de omgeving van het plangebied voor. De Steenmarter heeft zijn verblijfplaats in gebouwen. De Steenmarter is een soort die voorkomt in of nabij grote steden, dorpen en boerenerven, en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Het plangebied was ten tijde van het veldbezoek een bouwterrein. Er zijn geen sporen van de Steenmarter gevonden en ook wordt in de huidige situatie van het plangebied geen geschikte verblijfplaats voor de Steenmarter verwacht. Negatieve effecten op deze soort zijn om die reden niet te verwachten.

De Eekhoorn heeft zijn leefgebied in bosrijk gebied en maakt nesten tegen de stam van grote bomen. Eekhoorns komen soms ook in bebouwd gebied voor, in parken en tuinen, mits er voldoende voedsel aanwezig is. Eekhoorns hebben een voorkeur voor oud bos, vanwege een verhoogd aanbod van voedsel en nestgelegenheid. Het plangebied is, op de bomenrij aan de Noordelijke Parallelweg na, niet bosrijk. Tevens is deze bomenrij niet met een bos verbonden. De Eekhoorn is tijdens het veldbezoek niet waargenomen, ook zijn er geen sporen van de soort aangetroffen. Het is daarom niet te verwachten dat de Eekhoorn aanwezig is in het plangebied.

De Das heeft zijn leefgebied in afgelegen bosrijk gebied in de buurt van gras- en akkerland. Deze leefomgeving is niet aanwezig in het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied. Aanwezigheid van de Das in het plangebied is daarom niet te verwachten. De Boommarter heeft zijn leefgebied in bosrijk gebied, bij voorkeur volgroeide en gemengde bossen en naaldwouden. Deze leefomgeving is niet aanwezig in het plangebied. Aanwezigheid van de Boommarter in het plangebied is daarom niet te verwachten. De leefomgeving van de Bever bestaat uit overgangsgebied tussen

land en water, zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. Deze leefomgeving is niet aanwezig in het plangebied. Aanwezigheid van de Bever in het plangebied is daarom niet te verwachten.

Tijdens het veldbezoek zijn molshopen waargenomen. De Mol (*Talpa europaea*) is een tabel 1-soort en is dus licht beschermd. Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen. Aanvragen van een ontheffing is derhalve niet noodzakelijk.

3.3.2 **Vleermuizen**

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFP komen de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) Bosvleermuis (*Nyctalus leisleri*), Baardvleermuis (*Myotis mystacinus*) Franjestaart (*Myotis nattereri*), Grijsz grootoorvleermuis (*Plecotus austriacus*), Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), Meervleermuis (*Myotis dasycneme*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en Watervleermuis (*Myotis daubentonii*) in de omgeving van het plangebied voor. Aangezien al deze soorten meerdere kilometers af kunnen leggen, kunnen deze ook het plangebied bereiken. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foeragegebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger en boombewonende soorten als Rosse vleermuis en Watervleermuis (*Myotis daubentonii*). Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruik maken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de Gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de Rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, holen en achter loshangend schors). De Watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. Het plangebied is een bouwterrein waar nieuwe woningen zullen worden gebouwd. Bestaande verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen gaan daarom niet verloren. Om die reden zijn er geen negatieve effecten van het plan op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen te verwachten.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 cm te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook holen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan. In het plangebied is één dergelijke holte aanwezig (afbeelding 5), dit is in een van de eikenbomen langs de Noordelijke Parallelweg. De holte is deels ingerot, maar niet dusdanig ingerot om een geschikte vleermuizenverblijfplaats te vormen. Tevens is de holte aan de kleine kant voor een geschikte vleermuizenverblijfplaats. Het wordt niet waarschijnlijk ge-

acht dat de bomen aan de Noordelijke Parallelweg een geschikte verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen bevat. Bovendien blijft de bomenrij aan de Noordelijke Parallelweg behouden. Negatieve effecten van de plannen om boombewonende vleermuizen zijn derhalve niet te verwachten en nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

Afbeelding 5. Boom met ingerotte stobbe

Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied door tientallen of honderden vleermuizen wordt gebruikt, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van een grote hoeveelheid vleermuizen verdwijnen. Dit kan een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke gebieden strikt beschermd. De bomenrij aan de Noordelijke Parallelweg bestaat uit eikenbomen en ligt in de luwte van de spoorlijn. Tussen het spoor en de bomenrij zijn verder gras en struiken te vinden. Aan de andere zijde van de Noordelijke Parallelweg ligt een slootje. Deze factoren maken het waarschijnlijk dat vleermuizen in het plangebied zullen foerageren. De bomenrij aan de Noordelijke Parallelweg blijft echter behouden. Door de plannen zal derhalve geen mogelijk (essentieel) foerageergebied verloren gaan. Nader onderzoek naar essentieel foerageergebied van vleermuizen wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de Gewone Dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd. De bomenrij van eiken aan de Noordelijke Parallelweg kan mogelijk als vliegroute van vleermuizen dienen. Deze bomenrij blijft echter behouden. Door de plannen zal derhalve geen mogelijke vliegroute van vleermuizen verloren gaan. Nader onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.3.3 Vaatplanten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de omgeving van het plangebied meerdere beschermde plantensoorten voor. Het betreft de soorten Klein glaskruid (*Parietaria judaica*), Parnassia (*Parnassia palustris*) en Rietorchis (*Dactylorhiza praetermissa*). Klein Glaskruid groeit op zonnige tot halfbeschaduwde plaatsen op matig droge tot vochtige, voedselrijke, stikstofrijke grond en op kalkrijke, stenige plaatsen. Parnassia groeit op vochtige, voedselarme plaatsen. Rietorchis groeit op zonnige, niet voedselrijke, vochtige tot natte grond.

Tijdens een veldbezoek aan het plangebied zijn deze soorten niet waargenomen. Wel zijn langs de oevers van de slotjes in het plangebied de algemeen voorkomende soorten Madeliefje (*Bellis perennis*), Speenkruid (*Ranunculus ficaria*), Zuring (*Rumex Sp.*), Kleine brandnetel (*Urtica urens*), Gestreepte witbol (*Holcus lanatus*), Grote kaardebol (*Dipsacus fullonum*) en Riet (*Phragmites australis*) aangetroffen. In het ingezaaide grasland van het plangebied zijn de soorten Holpijp (*Equisetum fluviatile*), Smalle weegbree (*Plantago lanceolata*), Vogelwikke (*Vicia cracca*), Gestreepte witbol (*Holcus lanatus*), Duizendblad (*Achillea millefolium*), Klein Hoefblad (*Tussilago farfara*) en Zandraket (*Arabidopsis thaliana*) aangetroffen.

De aangetroffen plantensoorten groeien over het algemeen op een verstoorde en voedselrijke grond. Van een stabiele leefomgeving is in het plangebied geen sprake. Aanwezigheid van de beschermde vaatplanten is daarom niet te verwachten. Klein Glaskruid groeit namelijk op stenige plaatsen zoals muren, rotsen of tussen straatstenen, Parnassia groeit op niet voedselrijke duinvalleien en schrale graslanden en Rietorchis groeit op niet voedselrijke graslanden. Aangezien geen van deze biotopen in het plangebied voorkomen, wordt het onwaarschijnlijk geacht dat het plangebied een geschikt biotoop voor deze beschermde planten vormt. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

3.3.4 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de Ringslang (*Natrix natrix*) in de omgeving van het plangebied voor. De soort is tijdens het veldbezoek niet waargenomen. De leefomgeving van deze soort bestaat uit overgangsstructuren van bijvoorbeeld water naar land en van veen naar zandgrond. Hoewel er in het plangebied wel een overgangsvegetatie van water (slotjes) naar land aanwezig is, missen er ruige delen waar de Ringslang beschutting vindt, zoals braamstruiken en takkenhopen. Het is daarom niet te verwachten dat deze soort aanwezig is in het plangebied. Ook andere reptielen zijn vaak in overgangsstructuren of op structuurrijke plaatsen te vinden. Dit soort biotoop is in het plangebied niet aanwezig. Het is daarom niet te verwachten dat andere strikt beschermde reptielsoorten in het plangebied aanwezig zijn. Tijdens het veldbezoek zijn er ook geen reptielen gevonden. Ook is er in het zanderige bouwterrein naar sporen van reptielen gezocht, deze zijn niet gevonden. Nader onderzoek naar reptielen wordt niet noodzakelijk geacht.

3.3.5 Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFP komen de Kamsalamander (*Triturus cristatus*), Rugstreepad (*Bufo calamita*) en Poelkikker (*Rana lessonae*) in de omgeving van het plangebied voor.

De rugstreepad is een bewoner van zandige terreinen met een hoge dynamiek. Deze soort is een echte pionier die zich ingraaft in kaal braakliggend terrein en haar eitjes legt in ondiepe kale poeltjes. Het grootste gedeelte van het plangebied bestaat uit bouwrijpe grond, ingezaaid met gras. Het terrein is redelijk nat en er zijn verschillende poeltjes te vinden (afbeelding 6). In dit water zijn enkele graspollen en een lichte algengroei te zien. Er zijn geen sporen, dan wel eiersnoeren van de rugstreepad in het plangebied gevonden. Het plangebied kan echter wel een geschikt biotoop voor de rugstreepad zijn omdat alle facetten van het leefgebied van deze soort aanwezig zijn. Als de poeltjes lange tijd blijven bestaan, of als het een nat voorjaar wordt, kan kolonisatie van de rugstreepad niet worden uitgesloten. Om te voorkomen dat het plangebied door de rugstreepad wordt gekoloniseerd, wordt geadviseerd om in de voortplantingsperiode (april tot en met juni) geen open water te laten bestaan (vooral ondiepe plassen). Dit kan door ondiepe delen te dempen en voorafgaand aan werkzaamheden te controleren op aanwezigheid van de Rugstreepad.

Afbeelding 6. Poeltjes die mogelijk geschikt zijn voor de Rugstreepad

De poelkikker heeft een voorkeur voor goed begroeide oevers en onbeschaduwde, schoon en voedselarm water. Vaak maakt dit water deel uit van een groter complex van wateren. De poelkikker komt vaak voor in stilstaand water in bos- of heidegebieden en hogere zandgronden. De leefomstandigheden van de poelkikker zijn niet in het plangebied aanwezig. Het is daarom niet te verwachten dat bovengenoemde beschermde soort in het plangebied aanwezig is.

De kamsalamander heeft een voorkeur voor kleinschalige landschappen met heggen, struwelen en bospercelen. Voor de voortplanting is de soort afhankelijk van matig voedselrijk tot voedselrijk water en een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Echter, het ontbreken van een goed ontwikkelde onderwatervegetatie en de ligging in stedelijk gebied zorgt voor een niet ideaal leefgebied. Derhalve is de aanwezigheid van de kamsalamander in het plangebied niet te verwachten.

3.3.6 Vissen

Binnen het plangebied zijn permanent watervoerende sloten aanwezig. Ook is volgens verspreidingsgegevens van de NDFF de beschermde soort Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) in de omgeving van het plangebied aanwezig. Deze soort komt vooral voor in stilstaand en langzaam stromend water. De soort heeft een voorkeur voor water met een rijke plantenbegroeiing en een dunne sliblaag op de bodem.

De sloot aan de Hamersestraat bevat veel algen en is vrij ondiep. Het wordt niet waarschijnlijk geacht dat zich kleine modderkruipers in de sloot bevinden. De sloot aan de Noordelijke parallelweg bevatte licht stromend water en veel drijvende bladeren. Door de grote hoeveelheid bladeren wordt het niet waarschijnlijk geacht dat deze sloot een geschikte locatie voor de kleine modderkruiper is. Ook aan de Liemersallee liggen een paar sloten. In deze sloten was vrij veel riet aanwezig. Als het riet er uit wordt geschept kunnen de sloten mogelijk geschikt zijn voor de kleine modderkruiper. Ook als het in het voorjaar veel gaat regenen en de sloten worden voorzien van meer water, kan de aanwezigheid van de kleine modderkruiper niet worden uitgesloten. Aangezien demping of aantasting van de watervoerende elementen niet aan de orde is, zijn er geen negatieve effecten van de plannen op mogelijk aanwezige vissen te verwachten. Nader onderzoek wordt derhalve niet noodzakelijk geacht.

3.3.7 Vogels

Niet jaarrond beschermde vogelsoorten

In de eikenbomen aan de Noordelijke Parallelweg zijn tijdens het veldbezoek algemene soorten aangetroffen als Koolmees (*Parus major*), Houtduif (*Columba palumbus*), Ekster (*Pica pica*), Pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*), Vink (*Fringilla coelebs*), Roodborst (*Erithacus rubecula*) en Gaai (*Garrulus glandarius*). Ook zijn er in het plangebied een Knobbelzwaan (*Cygnus olor*) en een Scholekster (*Haematopus ostralegus*) waargenomen.

Deze waargenomen soorten behoren niet tot de jaarrond beschermde vogelsoorten. Ze broeden wel vaak op of in de buurt van gebouwen. Tijdens het veldbezoek is er op de hoek van de Noordelijke Parallelweg en de Liemersallee een nest in een boom gevonden. Ook iets verder in de Noordelijke Parallelweg is een vogelnest gevonden in een van de bomen van de aanwezige eikenrij (Afbeelding 7). Mogelijk is dit van Eksters, die in de boom ernaast neerstreken. Om te voorkomen dat door de geplande werkzaamheden broedende vogels verstoord worden, adviseren wij om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren (half maart tot half augustus). Als buiten deze periode nog een broedende vogel wordt aangetroffen, is ook deze beschermd en dienen de werkzaamheden ter plaatse gestaakt te worden. Er dient vervolgens contact met een ecooloog te worden opgenomen om de situatie te bespreken en een passende oplossing te vinden.

Afbeelding 7. Gevonden vogelnesten aan de Noordelijke Parallelweg (rood omkaderd).

Jaarrond beschermde vogelsoorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFP komen ook een groot aantal jaarrond beschermde vogelsoorten in de omgeving van het plangebied voor. Het betreft hier de soorten Boomvalk (*Falco subbuteo*), Buizerd (*Buteo buteo*), Gierzwaluw (*Apus apus*), Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*), Havik (*Accipiter gentilis*), Huismus (*Passer domesticus*), Kerkuil (*Tyto alba*), Ooievaar (*Ciconia ciconia*), Roek (*Corvus frugilegus*), Slechtvalk (*Falco peregrinus*), Sperwer (*Accipiter nisus*), Steenuil (*Athene noctua*), Wespendif (*Pernis apivorus*) en Zwarte wouw (*Milvus migrans*).

Tijdens het veldbezoek is alleen de Huismus ook daadwerkelijk waargenomen. De mussen zaten in de bosjes aan de kant van de Sint Dominicuslaan, grenzend aan de Noordelijke Parallelweg. Waarschijnlijk waren ze in de struiken op zoek naar voedsel. De nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd. Huismussen maken het gehele jaar door gebruik van hun nesten. Tijdens het broedseizoen gebruiken ze het om hun jongen uit te broeden en in groot te brengen. Voor het broedseizoen slaapt het vrouwtje al op het nest. Na het broedseizoen slapen jongen op het nest. Ook slepen volwassen exemplaren dan weer nestmateriaal aan om het vervuilde nest te bekleden. Tijdens strenge kou zoeken huismussen beschutting in het nest. Door de werkzaamheden kan het gehele jaar dus verstoring bij de Huismus optreden. Huismussen broeden voornamelijk in gebouwen en soms in struiken. In het plangebied zijn enkel foeragerende huismussen waargenomen en is er geen nestlocatie van de huismus gevonden. Mogelijk broedt de huismus in de huizen ten westen van het plangebied. Met de geplande ruimtelijke ingrepen wordt echter geen negatief effect op deze diersoort verwacht, aangezien er geen nestlocatie of leefgebied van de huismus verloren gaat.

De andere soorten hebben hun nest in hoge bomen (Boomvalk, Buizerd, Havik, Roek, Sperwer, Wespendif), in verlaten gebouwen in afgelegen gebied (Kerkuil, Steenuil), langs stromende beken (Grote gele kwikstaart), op speciale nestpalen (Ooievaar), in kieren tussen dakpannen en tengels van huizen (Gierzwaluw) en op hoge gebouwen (Slechtvalk). Deze elementen zijn niet in het plangebied aanwezig. Het is daarom niet te verwachten dat deze soorten een nestplaats in het plangebied hebben. Nader onderzoek naar deze soorten is daarom niet noodzakelijk.

3.3.8 *Insecten en andere ongewervelden*

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitattypen voor zoals heiden en venen. In bouwgrond als in het plangebied is geen sprake van een dergelijke stabiele leefomgeving. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het plangebied.

4 Conclusie

In Westervoort (gemeente Westervoort, provincie Gelderland) wordt het plan Beekenoord tot ontwikkeling gebracht. Voor het plan geldt sinds 2006 een bestemmingsplan, maar is thans een actualisatie in voorbereiding. In dit kader dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, het GNN en GO, ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied dient getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op deze gebieden.

Het plangebied ligt niet in een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het plangebied ligt wel op 600 meter afstand van Rijntakken – Deelgebied Uiterwaarden IJssel en op 1,6 km afstand van Rijntakken – Deelgebied Gelderse Poort. Door de wijziging van het plan zijn geen versturende effecten te verwachten op nabijgelegen Natura-2000 gebieden, doordat deze wegvallen tegen de bestaande achtergrondverstoring van de kern van Westervoort.

Het plangebied ligt niet binnen, maar wel in de buurt van het Gelders Natuur Netwerk. Het plangebied ligt op respectievelijk 600 en 840 meter van een groene ontwikkelingszone en het GNN. Op 1 km ten westen van het plangebied ligt een ganzenfoerageergebied. Aangezien het plangebied niet in een ganzenfoerageergebied, weidevogelgebied, het GNN en GO ligt, zijn er geen beperkingen voor de beoogde plannen.

4.2 Soortenbescherming

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFP komen een aantal strikt beschermde plant- en diersoorten in de omgeving van het plangebied voor. Veel van deze soorten zijn echter niet in het gebied te verwachten omdat een geschikt leefgebied ontbreekt. Echter, van één beschermde soort is op voorhand de aanwezigheid niet uit te sluiten.

4.2.1 *Amfibieën*

Alle facetten van het leefgebied van deze rugstreeppad zijn aanwezig, het plangebied kan daardoor een geschikt biotoop voor de rugstreeppad zijn. Als de poeltjes lange tijd blijven bestaan, of als het een nat voorjaar wordt, is het goed mogelijk dat de rugstreeppad in het plangebied verschijnt. Om te voorkomen dat het plangebied door de rugstreeppad wordt gekoloniseerd, wordt geadviseerd om in de voortplantingsperiode (april tot en met juni) geen open water te laten bestaan (vooral ondiepe plassen). Dit kan door ondiepe delen te dempen en voorafgaand aan werkzaamheden te controleren op aanwezigheid van de Rugstreeppad. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

4.2.2 Algemene soorten

Naast strikt beschermde soorten, kunnen ook licht beschermde soorten aanwezig zijn in het plangebied. Deze soorten vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (beschermingscategorie 1). Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algehele vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Dit betekent dat voor deze soorten de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder ontheffing.

4.2.3 Zorgplicht

De zorgplicht is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten.

4.2.4 Broedende vogels

Verder kunnen bij (de start van) werkzaamheden in het broedseizoen, broedende vogels worden verstoord, of hun nesten worden aangetast. In het plangebied zijn meerdere nesten aangetroffen aan de Noordelijke Parallelweg. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot half augustus. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren. De (start van de) werkzaamheden dienen plaats te vinden buiten het broedseizoen. De werkzaamheden kunnen doorlopen in het broedseizoen als broedende vogels binnen het plangebied uitgesloten kunnen worden.

4.2.5 Aanbeveling

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een vrijblijvende aanbeveling te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, namelijk:

- Als bomen en struiken worden geplaatst in de nieuwe situatie, bevelen wij inheemse boom- en struiksoorten aan. Deze soorten komen van oorsprong in Nederland voor. Dergelijke soorten zorgen voor een hogere biodiversiteit in het gebied dan uitheemse soorten. Inheemse soorten trekken bijvoorbeeld meer insecten aan dan uitheemse soorten. Er is dan meer voedsel voor bijvoorbeeld vogels en vleermuizen voorhanden.
- Vanwege de veranderde constructie van nieuwbouw hebben huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen steeds minder nestplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen tot hun beschikking. Tegenwoordig zijn elegante oplossingen beschikbaar om deze soorten onderdak te bieden in nieuwe gebouwen.

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.gelderland.nl

www.quickscanhulp.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl